

DJELIMIČNI PRELIMINARNI IZVJEŠTAJ O USKLAĐENOSTI JAVNIH RASHODA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2007. GODINU SA CILJEVIMA IZ GROZD GRAĐANSKE PLATFORME

Utorak, 03. april 2007.

Uvod

U 2006. godini u okviru Građanskog organizovanja za demokratiju (GROZD), organizacije civilnog društva su u saradnji sa građanima identifikovale 12 prioritetnih problema za koje su kreirani jasni, mjerljivi i vremenski određeni ciljevi za koje se očekuju da budu ostvareni od strane domaćih vlasti do kraja 2010. godine. U okviru ovog procesa od strane civilnog društva u maju 2006. godine usvojena je **Građanska platforma** u kojoj su prezentirane najvažnije dimenzije socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine sa očekivanim ciljevima koje vlasti moraju ostvariti, uključujući specifične ciljeve, politike, mehanizme, strategije i programe čije uspostavljanje je neophodno kako bi se značajnije unaprijedilo stanje u oblasti: *Nezaposlenosti; Siromaštva; Penzionog sistema; Sistema zdravstvene i socijalne zaštite; Poljoprivrede; Mladih; Javne administracije; Obrazovanja; Korupcije; Evropskih integracija; Javnih preduzeća i Stranih direktnih investicija.*

Od 01. oktobra 2006. godine ALDI u.g. i Transparency International BiH zajednički provode monitoring napretka domaćih vlasti na realizaciji prioriteta koji su definisani u *GROZD Građanskoj platformi*. U okviru sveobuhvatnog procesa monitoringa, kao poseban segment provodi se monitoring procesa planiranja javnih rashoda budžetskih i vanbudžetskih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona u Federaciji BiH sa ciljem utvrđivanja objektivnih informacija o tome kako i na koji način novoizabrani predstavnici vlasti, prilikom donošenja odluka o budžetima uzimaju u obzir prioritete definisane u Građanskoj platformi. Monitoring javnih rashoda je fokusiran na identifikaciji promjena/napretka u alociranju javnih rashoda na 12 oblasti identifikovanim u Građanskoj platformi u 2007. godini i na identifikaciju najvažnijih postignuća/odstupanja domaćih vlasti na povećanju/smanjenju javnih rashoda na politike koje direktno doprinose poboljšanju životnog standarda građana Bosne i Hercegovine.

U ovom preliminarnom izvještaju nalaze se informacije o usklađenosti budžetskih rashoda institucija Bosne i Hercegovine, ne uključujući javne rashode na nivou entiteta, kantona i općina. Ovaj izvještaj sadrži komentare o usklađenosti Nacrta budžeta institucija Bosne i Hercegovine sa ciljevima iz

Građanske platforme sa najvažnijim preporukama za Vijeće ministara i Parlament Bosne i Hercegovine čijim prihvatanjem značajno mogu doprinijeti poboljšanjem stanja u svih 12 najvažnijih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine. Finalni izvještaj o usklađenosti javnih rashoda u Bosni i Hercegovini će biti publikovan nakon što svi nivoi vlasti javnosti prezentiraju Nacrt budžeta za 2007. godinu.

U prvom poglavlju izvještaja date su osnovne informacije o budžetu institucija BiH za 2007. godinu. U drugom poglavlju nalaze se komentari ALDI i TI za sve javne rashode koji će omogućiti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine poboljšanje socio-ekonomskog položaja građana Bosne i Hercegovine u oblastima koje su precizno identifikovane u Građanskoj platformi. U trećem poglavlju izvještaja nalaze se preporuke za zakonodavce koje mogu unaprijediti trenutne i buduće kapacitete javne administracije na nivou Bosne i Hercegovine za rješavanje prioriternih problema građana.

1. OSNOVNE INFORMACIJE O NACRTU BUDŽETA INSTITUCIJA BIH ZA 2007. GODINU

Na šestoj sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine koja je održana 29. marta 2007. godine prezentiran je prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu koji je predložen u ukupnom iznosu od 1.013.709.461 KM. U prvoj sedmici aprila 2007. godine očekuje se ponovno razmatranje zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine koji je u odnosu na 2006. godinu veći za 59,1 milion KM.

Osnovna struktura izvora prihoda i rashoda prijedloga budžeta institucija BiH za 2007. godinu prikazana je u tabeli 1-1.

Tabela 1-1.

Uporedni prikaz strukture ukupnih budžetskih prihoda i rasoda institucija BiH u 2005., 2006. i 2007. godini
Izvor: Izvještaj o izvršenju budžeta institucija BiH za 2005. godinu, Budžet BiH za 2006. i Prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu.

(Iznosi u KM)

Opis prihoda / rashoda	Godina		
	2005 (o)	2006	2007
1. Ukupni prihodi	581.346.790	954.599.220	1.013.709.461
1.1. Porezni prihodi	251.500.000	566.000.000	632.000.000
1.2. Neporezni prihodi	43.870.000	53.465.000	68.636.000
1.3. Grantovi	18.589.000	4.555.000	4.050.000
1.4. Ostali prihodi	22.811.000	25.970.000	28.414.000
1.5. Preneseni prihodi iz prethodne godine	0	16.500.000	17.000.000
1.6. Prihodi za servis vanjskog duga	244.576.790	288.109.220	263.609.461
2. Struktura javnih rashoda			
2.1. Troškovi zaposlenih	197.025.752	447.905.791	494.737.080
2.2. Administrativni troškovi	63.488.279	126.405.269	116.457.920
2.3. Troškovi investicija	13.989.965	22.721.502	33.425.000
2.4. Troškovi transfera	45.962.046	38.146.440	90.800.000
2.5. Ostali javni rashodi	249.492.542	319.420.218	278.289.461
Ukupno rashodi	569.958.584	954.599.220	1.013.709.461

(o) Za 2005. godinu korišteni su podaci iz izvještaja o izvršenju budžeta institucija BiH prema kojem su ostvareni rashodi za 11,3 miliona KM manji nego što su planirani budžetom, što je osnovni uzrok razlike između prihoda i rashoda za 2005. godinu.

U protekle tri godine, kao posljedica provođenja nekoliko važnih reformskih procesa prihodi institucija Bosne i Hercegovine su značajno porasli. U odnosu na 2005. godinu ukupni budžetski prihodi i rashodi su povećani za 432,3 miliona KM, dok su u odnosu na 2004. godinu, u 2007. godini budžetski prihodi i rashodi povećani više od dva puta.¹ Detaljan pregled strukture budžetskih prihoda i rashoda institucija Bosne i Hercegovine dat je u naredne dvije sekcije.

1.1. Osnovne informacije o budžetskim prihodima

U odnosu na 2006. godinu najveće povećanje prihoda institucija Bosne i Hercegovine je zabilježeno u prihodima od indirektnih poreza koji se direktno prebacuju sa jedinstvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje. U odnosu na 2006. godinu ovi prihodi su povećani za 66 miliona KM, dok su u odnosu na 2005. godinu ovi prihodi povećani za 380,5 miliona KM, što je posljedica promjene u načinu finansiranja institucija Bosne i Hercegovine. Pored povećanja poreskih prihoda, u 2007. godini se takođe planira i povećanje neporeznih prihoda kroz povećanje prihoda od posebnih naknada i taksi (povećanje od 8,9 miliona KM) i prihoda od vlastite djelatnosti institucija na nivou države (povećanje za 4,2 miliona KM).

U prethodne dvije godine najveće smanjenje prihoda je planirano u primljenim grantovima i drugim vidovima finansijske pomoći koja je u 2005. godini iznosila 18,5 miliona KM, što je za 14,5 miliona KM manji iznos od iznosa planiranog za 2007. godinu. U kategoriji ostalih javnih prihoda koji obuhvataju prihode po osnovu poreznih i kontrolnih markica, prihodi iz dobiti od Centralne banke BiH, te ostali vanredni prihodi nije došlo do značajnije promjene. U odnosu na 2006. godinu planirano je povećanje ovih prihoda za 2,4 miliona KM.

Jedino smanjenje prihoda institucija Bosne i Hercegovine je zabilježeno, pored kategorije grantova, u prihodima koji se kao prihodi entiteta i Brčko Distrikta prebacuju sa računa UIO za servisiranje vanjskog duga. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su umanjena za 24,4 miliona KM.

1.2. Osnovne informacije o budžetskim rashodima

U tabeli 1-1., pored osnovnih informacija o prihodima, prikazani su i podaci o osnovnih pet kategorija javnih rashoda institucija Bosne i Hercegovine i to: troškovi zaposlenih, administrativni troškovi, investicije, transferi i ostali rashodi. Ova klasifikacija rashoda nije izvorna budžetska klasifikacija, već je kreirana od strane autora kako bi se dobio objektivan uvid u stvarnu strukturu javnih rashoda institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu.

Troškovi zaposlenih. Troškovi zaposlenih uključuju troškove bruto plata, naknade za troškove zaposlenih i doprinose poslodavca i ostale doprinose za osoblje koje se finansira iz budžeta institucija BiH.² Ukupni planirani rashodi na zaposlene za 2007. godinu su planirani u iznosu od 632,0 miliona KM, što je za 46,8 miliona KM veći iznos u odnosu na troškove zaposlenih iz 2006. godine, te za 279,7 miliona KM veći iznos u odnosu na 2005. godinu. Rashodi na plate u 2006. godini su značajno

¹ Budžet institucija Bosne i Hercegovine u 2004. godini je ukupno iznosio 480,5 miliona KM.

² U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta 611000, 611200 i 612100.

povećani iz razloga što se od ove godine u budžetu institucija BiH obezbjeđuju sredstva za zaposlene u Oružanim snagama BiH u iznosu od oko 203,1 milion KM.

Ukoliko uporedimo troškove plata zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine, isključujući troškove na zaposlene u ministarstvu odbrane uočeno je da su rashodi na troškove zaposlenih u 2007. godini povećani za 16,8 procenata u odnosu na 2006. godinu, te za 45,6 procenata u odnosu na 2005. godinu.

Administrativni troškovi. Administrativni troškovi prikazani u tabeli 1-1. uključuju putne troškove, troškove energije i komunalija, nabavku materijala, usluge prevoza i gorivo, unajmljivanje imovine i opreme i druge ugovorene usluge.³ Ukupno planirani rashodi institucija BiH na administrativne troškove za 2007. godinu iznose 116,4 miliona KM što predstavlja smanjenje od 9,9 miliona KM u odnosu na 2006. godinu prvenstveno iz razloga što su troškovi za nabavku materijala za potrebe oružanih snaga smanjene za 14,6 miliona KM.

Ukoliko administrativne troškove posmatramo na način da isključimo administrativne troškove Ministarstva odbrane BiH uočeno je da su administrativni troškovi u 2007. godini planirani u iznosu većem od 11,4 miliona KM u odnosu na 2006. godinu (povećanje od 15,4 procenata), te u iznosu većem od 22,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu (povećanje od 36,3 procenata).

Troškovi investicija. Troškovi investicija prikazani u tabeli 1-1. uključuju troškove nabavke stalnih sredstava kao što su nabavka zemljišta, građevina i opreme, nabavka stalnih sredstava u obliku prava i troškovi rekonstrukcije i investicionog održavanja.⁴ Ukupni planirani rashodi na investicije u 2007. godini su planirani u iznosu od 33,4 miliona KM, što predstavlja povećanja javnih investicija za 10,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, odnosno za 19,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Najveći udio rashoda za nove investicije otpada na investicione potrebe vladinih institucija i agencija koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH (SIPA povećanje za 5,2 miliona KM, Uprava za indirektno oporezivanje 2,3 miliona), dok je najveći dio preostalih investicija planiran za potrebe nabavke opreme vladinih ministarstava i agencija koji se finansiraju iz budžeta institucija BiH.

Troškovi transfera. Troškovi transfera prikazani u tabeli 1-1. uključuju troškove transfera drugim nivoima vlasti, transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama, subvencije javnim preduzećima i kapitalne grantove.⁵ Ukupni planirani rashodi institucija BiH na transfere u 2007. godini su planirani u iznosu od 90,8 miliona KM što je za 52,6 miliona KM veći iznos od iznosa planiranog za 2006. godinu. Struktura povećanja transfera je precizno prikazana u narednom poglavlju iz razloga što transferi predstavljaju najveći izvor sredstava za provođenje javnih politika koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH.

³ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 613100, 613200, 613300, 613400, 613500, 613600, 613700, 613800 i 613900.

⁴ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 821300, 821400, 821500 i 821600.

⁵ U budžetu institucija Bosne i Hercegovine ovi rashodi nose oznaku 'Programi posebne namjene' i nemaju precizno definisane ekonomske kodove. Radi poređenja ovi rashodi spadaju u istu ili sličnu namjenu kao rashodi nižih nivoa vlasti koji imaju budžetske kodove: 614100, 614200, 614300, 614400 i 614800 i 615000.

Ostali javni rashodi. Troškovi ostalih javnih rashoda koji su prikazani u tabeli 1-1. predstavljaju javne rashode institucija BiH koji nisu uključeni u jednu od prethodno navedene kategorije javnih rashoda. Između ostalih, ova kategorija rashoda uključuje rashode za kamate, otplate dugova rezervisanja.⁶ Ukupni planirani rashodi iz budžeta institucija BiH za ove namjene iznose 278,2 miliona KM, u čemu najveći udio imaju rashodi za servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine (planirani iznos za 2007. godinu iznosi 263,6 miliona KM), te planirana rezervisanja (14,6 miliona KM).

1.3. Osnovne informacije o sektorskoj strukturi javnih rashoda institucija BiH

U prethodnoj sekciji dat je osnovni pregled strukture rashoda klasificiran prema pet osnovnih kategorija javnih rashoda. Ova klasifikacija javnih rashoda nam je omogućila da dobijemo uvid u osnovne trendove povećanja (ili smanjenja) javnih rashoda u periodu od 2005. do 2007. godine. Kako ova generalna analiza ne govori o promjenama u sektorskoj strukturi javnih rashoda, provedena je sektorska analiza budžeta institucija BiH kako bi se identifikovali: ukupni budžetski rashodi koji otpadaju na finansiranje 12 sektorskih prioriteta sadržanih u Građanskoj platformi; povećanja/smanjenja javnih rashoda na ostale sektorske oblasti koje nisu obuhvaćene Građanskom platformom; i kako bi se utvrdili javni rashodi na ostale funkcije javne administracije koje su neophodne za nesmetano provođenje socio-ekonomskih politika koje se finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Uporedna analiza sektorske strukture javne potrošnje koja se finansira iz budžeta institucija BiH je provedena u cilju utvrđivanja slijedećih informacija:

1. Koliko sredstava se ukupno izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za politike koje su direktno povezane sa 12 socio-ekonomskih prioriteta koji su sadržani u Građanskoj platformi;
2. Koliko sredstava se izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za osnovne funkcije javne administracije na nivou BiH;⁷
3. Koliko sredstava se izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za druge sektorske politike (cestovna infrastruktura, šumarstvo i vodoprivreda, kultura i sport i ostale javne politike), koje nisu uključene u Građansku platformu, a koje se takođe finansiraju iz budžeta institucija BiH;
4. Koliko sredstava se izdvaja za transfere nižim nivoima vlasti, a koji nisu direktno povezani sa jednim od 12 pitanja sadržanim u Građanskoj platformi, te za rezerve i druge oblasti čija namjena nije precizno definisana u budžetu; i
5. Koliko sredstava se izdvaja za kredite, kamate, otplate dugova i ostale nerazvrstane rashode;

Rezultati analize sektorske strukture javnih rashoda prikazani su u tabeli 1-2.

Rashodi na politike iz Građanske platforme. U budžetu institucija Bosne i Hercegovine planirano je svega 18,0 miliona KM na socio-ekonomske politike koje su precizno definisane u Građanskoj platformi. Ovaj iznos je za 1,4 miliona KM veći u odnosu na 2006. godinu, te obuhvata svega 1,8

⁶ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 600000, 616600, 822000 i 823000

⁷ Za potrebe ove analize definisane su slijedeće funkcije javne administracije: generalna vlada, pravosuđe, odbrana i policija i sigurnost.

procenata sredstava ukupnog budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Detaljna analiza budžetskih rashoda na politike iz Građanske platforme data je u narednom poglavlju.

Tabela 1-2.

Uporedni prikaz strukture budžetskih rashoda F BiH u 2005., 2006. i 2007. godini, po funkcijama i oblastima

Izvor: Izvještaj o izvršenju budžeta institucija BiH za 2005. godinu, Budžet BiH za 2006. i Prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Procjena ALDI projektni tim

(Iznosi u KM)

Oblast	Godina		
	2005	2006	2007
	2005	2006	2007
1. Rashodi na politike iz Građanske platforme*	13.735.059	16.626.975	18.064.000
1.1. Ukupni budžetski rashodi	13.735.059	16.626.975	18.064.000
2. Rashodi na osnovne funkcije javne administracije	269.207.632	568.287.203	630.814.000
2.1. Generalna vlada	133.389.757	154.386.810	181.928.000
2.2. Pravosuđe	27.083.411	18.924.895	27.156.000
2.3. Odbrana	31.143.091	303.930.000	311.950.000
2.4. Policija i sigurnost	77.591.373	91.045.498	109.780.000
3. Rashodi na ostale sektorske politike	48.897.340	70.155.822	86.542.000
3.1. Cestovna infrastruktura	212.016	280.000	330.000
3.2. Šumarstvo i vodoprivreda	0	0	0
3.3. Kultura i sport	0	0	1.575.000
3.4. Ostali vladini programi	48.685.324	69.875.822	84.637.000
4. Ostali javni rashodi	7.663.260	11.420.000	14.680.000
4.1. Transferi nižim nivoima vlasti	0	0	0
4.2. Budžetske rezerve i nerazvrstano	7.663.260	11.420.000	14.680.000
5. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze	230.455.293	288.109.220	263.609.461
5.1. Ukupni budžetski rashodi	230.455.293	288.109.220	263.609.461
Ukupno	569.958.584	954.599.220	1.013.709.461

* Nezaposlenost; Siromaštvo; Penzionirani sistem; Zdravstvena i socijalna zaštita; Poljoprivreda; Mladi; Javne administracije; Obrazovanje; Korupcija; Evropske integracije; Javna preduzeća i Strane direktne investicije.

Rashodi na osnovne funkcije javne administracije. Rashodi na osnovne funkcije javne administracije obuhvataju troškove zaposlenih i administrativne troškove budžetskih korisnika koji su razvrstani u jednu od četiri kategorije i to: generalna vlada (zakonodavna vlast, vlada i stručna tijela vlade, poreska administracija, ministarstva vlade i druge vladine institucije i tijela koja djeluju na entitetskom nivou), pravosuđe, odbrana i policija i sigurnost. Iz ove klasifikacije su izuzete vladine agencije ili drugi budžetski korisnici čija je djelatnost direktno povezana sa implementacijom određenih javnih politika.

Ukupni rashodni na četiri osnovne funkcije javne administracije su za 2007. godinu planirani u iznosu od 630,8 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu za ove rashode planirano je povećanje od 62,5 miliona KM (povećanje od 11 procenata). U odnosu na 2005. godinu za ovu kategoriju rashoda planirano je povećanje u iznosu od 361,6 miliona KM, što je najvećim dijelom prouzrokovano uključivanjem rashoda za oružane snage koji se od 2006. godine finansiraju iz budžeta institucija BiH.

Kao što je i prikazano u tabeli 1-2 u rashode na osnovne funkcije javne administracije iz budžeta institucija BiH na rashode generalne vlade otpada ukupno 181,9 miliona KM i ovi rashodi su za 2007. godinu planirani u iznosu koji je za **27,5 miliona KM** veći nego što su ovi rashodi iznosili u 2006. godini, a u odnosu na 2005. godinu ovi rashodi su povećani za 48,5 miliona KM. Za troškove

pravosudnih institucija u 2007. godini planirano je povećanje rashoda u iznosu od 8,2 miliona KM, dok su za potrebe odbrane budžetski rashodi povećani za 8,0 miliona KM. Takođe i u kategoriji rashoda na policiju i sigurnost došlo je do značajnog povećanja planiranih budžetskih rashoda koji su za 2007. godinu planirani u iznosu koji su u odnosu na 2006. godinu veći za 18,7 miliona KM, te za čak 32,1 milion KM veći nego što su to bili ostvareni rashodi na ovu funkciju javne administracije u 2005. godini.

Rashodi na ostale sektorske politike. Rashodi na ostale sektorske politike obuhvataju rashode na sve socio-ekonomske i druge javne politike koje se u potpunosti ili djelimično finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine, a ne spadaju u jednu od 12 oblasti koje su precizirane Građanskom platformom.⁸ Kao što je i prikazano u tabeli 1-2., ukupan iznos planiranih rashoda na ove namjene iznosi 86,5 miliona KM što predstavlja značajno veći iznos sredstava u odnosu na politike koje su definisane u Građanskoj platformi. U odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su povećana u neto iznosu od 16,3 miliona KM što je dovelo do toga da sredstva za ove namjene predstavljaju značajan udio u ukupnim rashodima budžeta institucija Bosne i Hercegovine (8,5 procenata ukupnog budžeta institucija BiH za 2007. godinu). Najveće povećanje izdvajanja za ostale sektorske politike u odnosu na 2006. godinu je zabilježeno u oblasti izdvajanja za potrebe CIPS-a (9,8 miliona KM), potrebe Regulatorne agencije za komunikacije (2,7 miliona KM), potrebe službe za poslovanje sa strancima (2,3 miliona KM) i Direkcije za civilnu avijaciju (1,9 miliona KM). Ostatak povećanja za ostale sektorske politike je zabilježen u minimalnom obimu, ali za skoro sve institucije koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH.

Ostali javni rashodi. U ovu kategoriju rashoda uključeni su samo rashodi po osnovu budžetskog rezervisanja u iznosu od 14,6 miliona KM, što je za 3,2 miliona KM veći iznos od sredstava izdvojenih za ovu namjenu u budžetu za 2006. godinu.

Kredit, kamate, posuđivanja i druge obaveze. U ovu kategoriju budžetskih rashoda uključeni su samo rashodi na servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine. Za 2007. godinu ovi rashodi su planirani u iznosu od 263,6 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su manji za 24,4 miliona KM.

1.4. Generalni zaključci o trendovima alociranja sredstava u budžetu institucija BiH

Na osnovu prethodno prikazanih rezultata analize utvrđene su najvažnije promjene u alociranju sredstava iz budžeta institucija BiH na osnovu kojeg je moguće definisati zaključke o tome u kojim sektorima je zabilježeno najveće (najmanje) povećanje javnih rashoda i kako ta povećanja mogu uticati na raspoložive kapacitete institucija na nivou Bosne i Hercegovine za finansiranje politika koje direktno mogu doprinijeti rješavanju 12 identifikovanih problema iz Građanske platforme.

Imajući u vidu zabilježene promjene u budžetskim rashodima institucija Bosne i Hercegovine, može se donijeti generalni zaključak da su u protekle dvije godine značajno povećani finansijski kapaciteti institucija na nivou Bosne i Hercegovine za provođenje socio-ekonomskih politika koje mogu

⁸ U ove javne politike, između ostalog, ubrajamo izdvajanja za vjerska pitanja, finansiranje političkih partija, civilnu zaštitu, medije, turizam, zaštitu okoliša i sl.

značajnije doprinijeti poboljšanju životnog standarda stanovnika Bosne i Hercegovine. U odnosu na 2006. godinu budžet institucija BiH je ukupno povećan za **59,1 milion KM**.

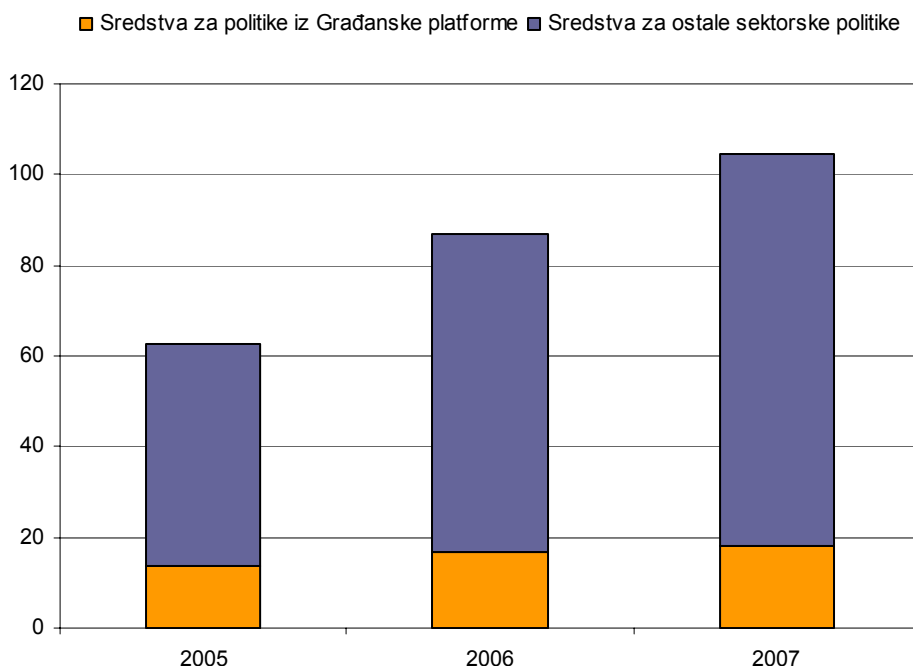
Pored neto povećanja budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 59,1 milion KM uočeno je da je u strukturi budžeta institucija BiH došlo (prema strukturi budžeta prikazanoj u tabeli 1-1.) za troškove zaposlenih, investicija i specijalnih programa (transferi) planirano ukupno povećanje izdvajanja u iznosu od **110,1 milion KM**, dok je u dijelu administrativnih troškova i rashoda na servisiranje vanjskog duga planirano smanjenje budžetskih rashoda za 51,0 milion KM. Od ukupnog povećanja izdvajanja za troškove zaposlenih, troškove investicija i troškove specijalnih programa, u iznosu od 110,1 milion KM na povećanje troškove za specijalne programe (transfere) otpada 47,7 procenata ukupnog povećanja (52,6 miliona KM), dok na povećanje rashoda na zaposlene otpada 42,5 procenata ukupnog povećanja (povećanje od 46,8 miliona KM).

Analizom budžeta institucija Bosne i Hercegovine utvrđeno je da su za sve socio-ekonomske politike planirana sredstva u ukupnom iznosu od 104,6 miliona KM,⁹ što predstavlja povećanje od 17,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Međutim, udio rashoda za socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu u ovim rashodima se značajno smanjuje. U odnosu na to kada se u 2005. godini od 62,6 miliona KM za konkretne javne politike izdvajalo 13,7 miliona KM za politike definisane u Građanskoj platformi, u 2007. godini od 104,6 miliona KM za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme je otpadalo svega 18,0 miliona KM. Grafički prikaz ovih promjena dat je u garfikonu 1-1.

Graf 1-1.

Uporedni prikaz rashoda institucija BiH na socio-ekonomske politike u 2005., 2006. i 2007. godini

Izvor: Izvještaj o izvršenju budžeta institucija BiH za 2005. godinu, Budžet BiH za 2006. i Prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Procjena ALDI projektni tim
(Iznosi u milionima KM)



⁹ Izdvajanja za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme plus budžetski rashodi na ostale sektorske socio-ekonomske politike.

Iako su institucije Bosne i Hercegovine, zbog ustavnog položaja, ograničene u planiranju i implementaciji socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu, udio izdvajanja na socio-ekonomske politike ostaje i dalje na izuzetno niskom nivou. Kako je i prikazano u tabeli 1-2. izdvajanja za ove namjene su u 2007. godini planirane u iznosu od 18,0 miliona KM, što je povećanje od svega 1,4 miliona KM od iznosa ovih rashoda u 2006. godini, te za 4,3 miliona KM u odnosu na ostvarene rashode za ove namjene u 2005. godini. Imajući u vidu da se u istom periodu budžet institucija BiH povećao za 59,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu, odnosno za 432,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu, **utvrđeno je da su izdvajanja za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme učestvovala u ukupnom povećanju budžeta u skoro zanemarivom obimu** (svega 2,4 procenta u odnosu na budžet iz 2006. godine, odnosno sa svega 1 procenat u odnosu na budžet iz 2005. godine).

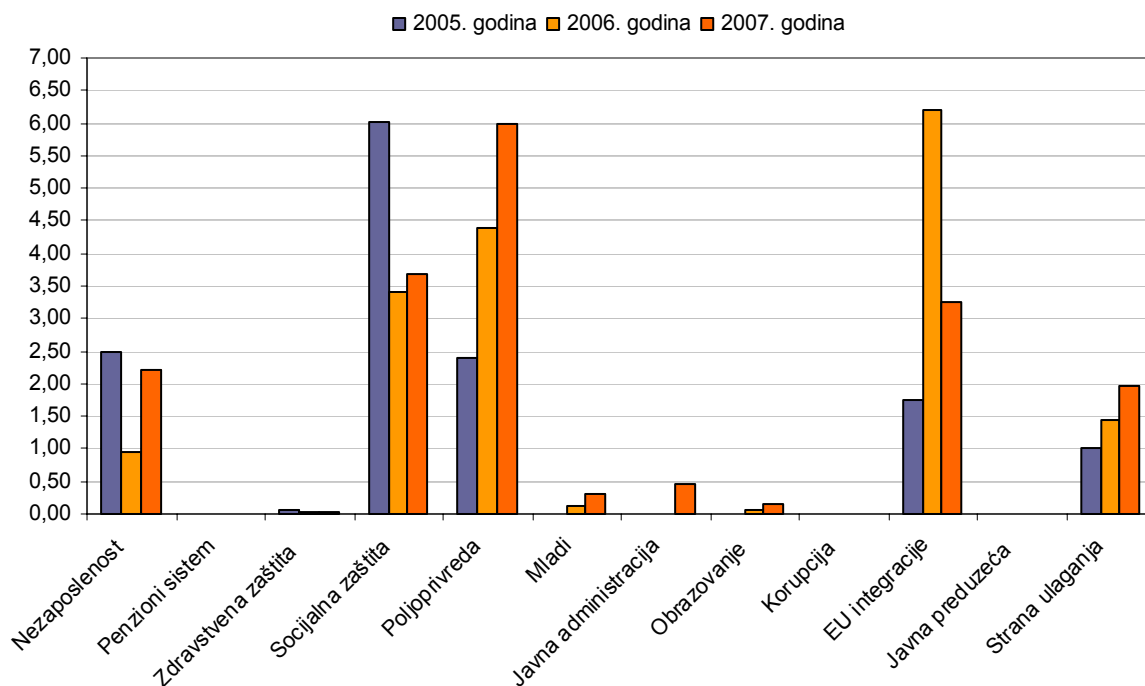
2. ANALIZA JAVNIH RASHODA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE ZA OBLASTI DEFINISANE GRAĐANSKOM PLATFORMOM

Prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu sadrži svega 18.064.000 KM za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu. Posmatranjem strukture budžetskih rashoda na javne politike iz Građanske platforme, očigledno je da trenutni proces razvoja kapaciteta institucija Bosne i Hercegovine značajno ne utiče na unaprijeđenje kapaciteta institucija BiH za rješavanje problema koji su identifikovani u Građanskoj platformi.

Graf 2-1.

Uporedni prikaz javnih rashoda na pojedinačne politike iz Građanske platforme u 2005., 2006 i 2007. godini

Izvor: Izvještaj o izvršenju budžeta institucija BiH za 2005. godinu, Budžet BiH za 2006. i Prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Procjena ALDI projektni tim
(Iznosi u milionima KM)



Najbolji pokazatelj stanja i napretka kapaciteta institucija Bosne i Hercegovine za rješavanje problema identifikovanih u Građanskoj platformu jesu zabilježene promjene u strukturi finansiranja pojedinačnih socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu. Na grafikonu 2-1. dat je grafički prikaz ovih promjena. Detaljan opis nalaza za svaku pojedinačnu socio-ekonomsku politiku koja je uvrštena u Građansku platformu je prikazan u narednih 12 sekcija ovog poglavlja.

2.1. Javni rashodi na politike iz oblasti zapošljavanja

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike zapošljavanja otpada svega 2,2 miliona KM, odnosno tek 0,2 procenta ukupnog planiranog budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

U odnosu na 2006. godinu iznos sredstava za politike zapošljavanja je povećan za 1,2 miliona KM i to prvenstveno iz razloga što su obezbjeđena dodatna sredstva za rad Agencije za rad i zapošljavanje (povećanje od 420.000 KM), te što su u budžetu po prvi put obezbjeđena sredstva za rad Direkcije za ekonomsko planiranje (sredstva u iznosu od 839.000 KM).

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti zapošljavanja može se konstatirati da u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo do značajnijih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.***

2.2. Javni rashodi na penzionu politiku

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu utvrđeno je da u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine ne postoje sredstva za finansiranje bilo kakvih javnih politika ili drugih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu penzionog osiguranja u Bosni i Hercegovini.***

2.3. Javni rashodi na zdravstvenu politiku

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike koje mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti zdravstvene zaštite obezbjeđeno je svega 30.000 KM za potrebe funkcionisanja komisije za HIV i reproduktivno zdravlje. Na ovaj način u prijedlogu budžeta institucija BiH je obezbjeđeno da sredstva za zdravstvenu politiku u odnosu na ukupan budžet učestvuju sa svega 0,003 procenta.

U odnosu na 2006. godinu iznos sredstava za zdravstvenu politiku je ostao nepromjenjen, ali je u odnosu na 2005. godinu smanjen za 35.731 KM smanjenjem izdvajanja za komisiju za HIV i reproduktivno zdravlje.

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u zdravstvenoj zaštiti može se konstatirati da u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini.***

2.4. Javni rashodi na socijalnu zaštitu

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike koje mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti socijalne zaštite obezbjeđeno je 3,6 miliona KM, što predstavlja povećanje za 295.785 KM u odnosu na budžet za 2006. godinu. Međutim, ovo povećanje je nedovoljno da kompenzira smanjenje izdvajanja za socijalnu zaštitu koje je u budžetu za 2006. godinu ostvareno u poređenju sa rashodima za 2005. godinu, kada su sredstva za ovu namjenu iznosila 6 miliona KM.

U budžetu institucija BiH sredstva za socijalnu zaštitu su najvećim dijelom obezbjeđena kroz finansiranje Fonda za povratak u iznosu od 1,9 miliona KM (što je povećanje od 0,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, ali i za 1,7 miliona KM manja u odnosu na budžet za 2005. godinu), te kroz sredstva Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice u iznosu od 1,7 miliona KM (što je povećanje od 85.000 KM u odnosu na budžet za 2006. godinu), koja su namijenjena za finansiranje rješavanja problema izbjeglica, sufinansiranje socijalnih programa koji se primarno finansiraju iz sredstava međunarodnih donatora u oblasti povratka, zaštite porodice sa djecom i u oblasti unaprijeđenja položaja manjina.

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u socijalnoj zaštiti može se konstatirati da u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini.***

2.5. Javni rashodi na poljoprivrednu politiku

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike koje mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti poljoprivrede obezbjeđena su sredstva u iznosu od 5,9 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu sredstva za poljoprivrednu politiku su povećana za 1,5 miliona KM, a u odnosu na 2005. godinu za 3,5 miliona KM.

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine za poljoprivrednu politiku se obezbjeđuje najveći dio sredstava od ukupno planiranih sredstava za svih 12 socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu. Razlog za povećanje sredstava za poljoprivredu u budžetu institucija BiH jeste u povećanju izdvajanja za Ured za veterinarstvo BiH (povećanje od 1,04 miliona KM u odnosu na budžet za 2006. godinu), za funkcionisanje Uprave za zaštitu zdravlja bilja (povećanje od 742.000 KM u odnosu na budžet za 2006. godinu), te Agencije za sigurnost hrane (povećanje od 613.000 KM u odnosu na budžet za 2006. godinu).

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u poljoprivredi utvrđeno je da su obezbjeđena značajna povećanja izdvajanja za efikasno funkcionisanje vladinih agencija iz oblasti poljoprivrede, ali u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nisu obezbjeđena sredstva neophodna za provođenje reforme u oblasti poljoprivrednog sektora, niti sredstva za javne politike koje bi mogle doprinijeti rješavanju složenih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine koji žive na selu.***

2.6. Javni rashodi u oblasti politike mladih

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike koje mogu direktno doprinijeti poboljšanju položaja mladih obezbjeđena su sredstva u iznosu od 306.000 KM. U odnosu na 2006. godinu sredstva za mlade su povećana u iznosu od 169.000 KM i to prvenstveno za finansiranje komisije za koordiniranje pitanja mladih.

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih utvrđeno je da u ***Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine, izuzev sredstava za rad komisije za mlade, ne postoje nikakva sredstva putem kojih bi se finansirale javne politike koje mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih ljudi u Bosni i Hercegovini.***

2.7. Javni rashodi u oblasti reforme javne administracije

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme na politike koje mogu direktno doprinijeti ubrzanju reforme javne administracije na svim nivoima obezbjeđena su inicijalna sredstva u iznosu od 450.000 KM za rad ureda koordinatora za reformu javne administracije.

2.8. Javni rashodi u oblasti obrazovanja

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme na politike koje mogu direktno doprinijeti ubrzanju reforme u oblasti obrazovanja obezbjeđena su sredstva u iznosu od 150.000 KM i

to za jačanje kapaciteta visokog obrazovanja (100.000 KM) i za izradu udžbenika za dopunsku nastavu (50.000 KM).

Analizom svim planiranih rashoda u Prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u socijalnoj zaštiti može se konstatirati da u ***prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini.***

2.9. Javni rashodi za suzbijanje korupcije i rizici korupcije

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine došlo je do povećanja iznosa namijenjenih finansiranju pravosuđa za 43,49% i sredstava namijenjenih finansiranju policijskih struktura i sigurnosti za 20,58%. Tako da je ukupan iznos namijenjen za finansiranje pravosuđa 27.156.000 KM, a iznos sredstava namijenjen za finansiranje policije i sigurnosti 109.780.000 KM.

Obzirom da se radi o osjetnom povećanju sredstava namijenjenih finansiranju pravosuđa i policijskih snaga, ono može doprinijeti povećanju kapaciteta pomenutih institucija i na posredan način eventualno doprinijeti suzbijanju korupcije.

U prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nisu obezbjeđena posebna sredstva namijenjena finansiranju posebnih aktivnosti usmjerenih na sprečavanje korupcije.

2.10. Javni rashodi u oblasti EU integracija

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, na politike koje mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija obezbjeđena su sredstva u iznosu od 3,2 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su manja za 2,9 miliona KM, prvenstveno iz razloga što su u sredstvima, rezerve sredstva za pregovaranje sa EU, smanjena sa 3,5 miliona KM u 2006. godini na samo 300.000 KM u 2007. godini.

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine sredstva za aktivnosti koje mogu direktno doprinijeti ubrzanju procesa EU integracija najvećim dijelom su osigurana u Direkciji za Evropske integracije za koju su u 2007. godini planirana sredstva u iznosu od 2,9 miliona KM (što predstavlja povećanje od 954.000 KM u odnosu na budžet za 2006. godinu) i to isključivo za tekuće poslove direkcije bez obezbjeđenja bilo kakvih sredstava za provođenje programa ili aktivnosti koje bi mogle doprinijeti ubrzanom procesu Evropskih integracija. Ostala sredstva koja mogu doprinijeti ubrzanju procesa EU integracija, a koja su uvrštena u analizu su sredstva za azilantski centar i aktivnosti u vezi pristupanja BiH Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija utvrđeno je

da su zabilježena povećanja izdvajanja za tekuće troškove Direkcije za evropske integracije, ali u **Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nisu obezbjeđena sredstva koja bi mogla doprinijeti pokretanju programskih aktivnosti koje mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija.**

2.11. Javni rashodi u oblasti javnih preduzeća

Analizom svim planiranih rashoda u Prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu utvrđeno je da u **prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine ne postoje sredstva za finansiranje bili kakvih javnih politika ili drugih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti javnih preduzeća u Bosni i Hercegovini.**

2.12. Javni rashodi u oblasti stranih ulaganja

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme na politike koje mogu direktno doprinijeti povećanju stranih ulaganja obezbjeđena su sredstva u iznosu od 1,9 miliona KM i to prvenstveno kroz sredstva za finansiranje aktivnosti Agencije za promociju inostranih investicija.

Analizom planiranih rashoda u Prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u socijalnoj zaštiti može se konstatirati da u **prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo do osjetnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti privlačenja stranih investicija u Bosni i Hercegovini.**

2.13. Zbirni pregled javnih rashoda na politike predviđene Građanskom platformom

U prethodnih 12 sekcija zasebno su prikazani rezultati analize prijedloga budžeta institucija Bosne i Hercegovine na socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu. Upredni prikaz strukture javnih rashoda koji su planirani u budžetu institucija Bosne i Hercegovine, njihovo učešće u ukupnom budžetu, te procenat povećanja (smanjenja) u odnosu na 2006. godinu prikazan je u tabeli 2-1.

U tabeli 2-1. nalaze se podaci o ukupno planiranim rashodima na socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu i ovi podaci su upoređeni sa ostalim politikama koje se finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine, te rashoda na ostale funkcije javne administracije koje se u skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima finansiraju iz budžeta institucija F BiH.

U prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine, najveći pojedinačni rashodi institucija Bosne i Hercegovine otpadaju na funkciju odbrane i finansiranje troškova oružanih snaga BiH, koji su u 2007. godini planirani u iznosu od 311,9 miliona KM i ovi rashodi učestvuju u budžetu institucija BiH sa 30,7 procenata. Na drugom mjestu nalaze se rashodi za servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine u

iznosu od 263,6 miliona KM i ovi rashodi učestvuju u budžetu institucija BiH sa 26 procenata. Na trećem mjestu nalaze se rashodi na troškove generalne vlade koji su u budžetu za 2007. godinu planirani u iznosu od 181,9 miliona KM i ovi rashodi učestvuju u ukupnim rashodima budžeta institucija BiH sa 17,9 procenata, te su u odnosu na 2006. godinu povećani za 17,8 procenata (neto povećanje od 27,5 miliona KM u odnosu na budžet za 2006. godinu).

Tabela 2-1.
Uporedni prikaz rashoda u Prijedlogu budžeta BiH u 2005., 2006. i 2007. godini, po funkcijama i oblastima
Izvor: Izvještaj o izvršenju budžeta institucija BiH za 2005. godinu, Budžet BiH za 2006. i Prijedlog budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Procjena ALDI projektni tim
(Iznosi u KM)

Oblast	Ukupni rashodi planirani Prijedlogom budžeta BiH za 2007. godinu	% Učešće u budžetu BiH za 2007. godinu	% Povećanje / smanjenje u odnosu na 2006. godinu
Obrana	311.950.000	30,77%	2,64%
Ukupni rashodi na kredite, posuđivanja i druge obaveze	263.609.461	26,00%	-8,50%
Generalna vlada	181.928.000	17,95%	17,84%
Policija i sigurnost	109.780.000	10,83%	20,58%
Ostali vladini programi	84.637.000	8,35%	21,12%
Pravosuđe	27.156.000	2,68%	43,49%
Budžetske rezerve i nerazvrstano	14.680.000	1,45%	28,55%
Poljoprivreda	5.990.000	0,59%	36,34%
Socijalna zaštita	3.690.000	0,36%	8,71%
EU integracije	3.254.000	0,32%	-47,52%
Nezaposlenost	2.224.000	0,22%	130,47%
Strana ulaganja	1.970.000	0,19%	35,17%
Kultura i sport	1.575.000	0,16%	-
Javna administracija	450.000	0,04%	-
Cestovna infrastruktura	330.000	0,03%	17,86%
Mladi	306.000	0,03%	123,36%
Obrazovanje	150.000	0,01%	200,00%
Zdravstvena zaštita	30.000	0,003%	0,00%
Penzioni sistem	0	0,00%	-
Korupcija	0	0,00%	-
Javna preduzeća	0	0,00%	-
Šumarstvo i vodoprivreda	0	0,00%	-
Ukupno	1.013.709.461	100%	6,19%

Od svih 12 socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu najveća izdvajanja u Prijedlogu budžeta institucija BiH za 2007. godinu su zabilježena u okviru poljoprivredne politike za čije namjene je u budžetu institucija BiH za 2007. godinu planirano 5,9 miliona KM (povećanje od 36,3 procenata u odnosu na budžet institucija BiH za 2006. godinu), odnosno svega 0,59% procenata ukupnih sredstava budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Pored sredstava za poljoprivredu, u budžetu institucija BiH za 2007. godinu planirani su iznosi veći od 1 miliona KM za socio-ekonomske politike u oblasti socijalne zaštite (3,6 miliona KM /učešće u budžetu 0,36 procenata), EU integracije (3,2 miliona KM/učešće u budžetu 0,32 procenata); Nezaposlenost (2,2 miliona KM/učešće u budžetu 0,22 procenata); i Strana ulaganja (1,9 miliona KM/učešće u budžetu 0,19 procenata).

Za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u oblasti javne administracije, mladih, obrazovanja, zdravstvene zaštite su obezbjeđena sredstva u minimalnom iznosu manjem od 0,5 miliona KM.

Za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u oblasti penzionog sistema, korupcije i javnih preduzeća nisu uopšte obezbjeđena sredstva u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu.

3. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

3.1. Zaključci analize

U prethodna dva poglavlja su identifikovani najznačajniji zaključci za pitanja iz Građanske platforme koja su tretirana u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu. Imajući u vidu ključne nalaze o alokaciji budžetskih sredstava u Prijedlogu budžeta institucija BiH, pozitivne i negativne promjene koje su nastale u promjeni u strukturi izdvajanja za socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu, mogu se izvući slijedeći zaključci koji su direktno i indirektno povezani sa ciljevima postavljenim u Građanskoj platformi i to:

- i. U odnosu na 2006. godinu, a posebno u odnosu na 2005. godinu, institucije Bosne i Hercegovine imaju na raspolaganju značajna sredstva koje institucije BiH mogu **efikasno upotrijebiti za rješavanje i/ili iniciranje rješavanja najznačajnijih problema sa kojima se suočavaju građani Bosne i Hercegovine**, a koji su precizno definisani u Građanskoj platformi. U odnosu na 2006. godinu finansijski prihodi institucija Bosne i Hercegovine su povećani za 59,1 milion KM, te za čak 443,7 miliona KM u odnosu na budžet institucija BiH za 2007. godinu;
- ii. U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu došlo je do značajnog povećanja rashoda na troškove zaposlenih. U odnosu na 2006. godinu, ukupni troškovi na plate su povećani za 46,8 miliona KM. Povećanje ovih rashoda je u **izuzetnom nesrazmjeru sa povećanjem izdvajanja na socio-ekonomske politike kojima je moguće doprinijeti rješavanju ili iniciranju rješavanja najznačajnijih problema identifikovanim u Građanskoj platformi**.
- iii. U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu planirana su sredstva koja mogu doprinijeti rješavanju problema iz Građanske platforme u iznosu od **18,0 miliona KM, što je iznos koji je za svega 1,4 miliona KM veći iznos od sredstava koje je za ove namjene osiguran u budžetu institucija BiH za 2006.** U odnosu na ukupno povećanje budžeta institucija Bosne i Hercegovine, udio povećanog izdvajanja na javne politike koje mogu doprinijeti rješavanju najznačajnijih problema građana BiH učestvuju sa svega 2,43 procenta u ukupnom neto povećanju budžeta institucija BiH za 2007. godinu. Za razliku od socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu, u Prijedlogu budžeta institucija BiH je planirano povećanje rashoda za socio-ekonomske politike koje nisu obuhvaćene Građanskom platformom za čak 16,3 miliona KM;

- iv.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nije došlo do bilo kakvih značajnijih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.
- v.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu ne postoje sredstva za finansiranje bilo kakvih javnih politika ili drugih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu penzionog osiguranja u Bosni i Hercegovini.
- vi.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini.
- vii.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini.
- viii.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nisu obezbjeđena sredstva neophodna za provođenje reforme u oblasti poljoprivrednog sektora, niti sredstva za javne politike koje bi mogle doprinijeti rješavanju složenih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine koji žive na selu.
- ix.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu, izuzev sredstava za rad komisije za mlade, ne postoje nikakva sredstva putem kojih bi se finansirale javne politike koje mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih ljudi u Bosni i Hercegovini.
- x.** U prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nisu obezbjeđena sredstva koja bi mogla doprinijeti osjetnijim poboljšanjima u oblasti obrazovanja.
- xi.** U prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nisu obezbjeđena sredstva za finansiranja posebnih mjera i aktivnosti usmjerenih na sprečavanje korupcije.
- xii.** U Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nisu obezbjeđena sredstva koja bi mogla doprinijeti pokretanju programskih aktivnosti koje mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija.
- xiii.** U prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nisu obezbjeđena dovoljna sredstva koja bi mogla značajnije doprinijeti privlačenju stranih investicija i stvaranju povoljnijeg poslovnog okruženja.

3.2. Preporuke za Vijeće ministara i Parlament Bosne i Hercegovine

Na osnovu gore navedenih zaključaka dobivenih analizom usklađenosti Prijedloga budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu sa zahtjevima iz Građanske platforme, imajući u vidu trenutno najvažnije probleme građana i preporuka i ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi, te uzimajući u obzir značajno povećanje finansijskih kapaciteta institucija Bosne i Hercegovine koji se mogu iskoristiti za direktno rješavanje ili za iniciranje aktivnosti koje bi u saradnji sa nižim nivoima vlasti mogle ubrzati procese za rješavanje najvažnijih socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine, u cilju osiguranja efikasnog ispunjavanja ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi, predlažemo slijedeće preporuke za Vijeće ministara i poslanike u Parlamentu Bosne i Hercegovine koje mogu doprinijeti da budžet institucija Bosne i Hercegovine adekvatno tretira najvažnija pitanja iz Građanske platforme:

1. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva za programe specijalne namjene koji bi omogućili Agenciji za rad i zapošljavanje započinjanje procesa izrade nacionalnog akcionog plana za borbu protiv nezaposlenosti, te sredstva putem kojih bi se poboljšala koordinacija entitetskih politika rada;
2. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati minimalno inicijalna finansijska sredstva za finansiranje aktivnih politika zapošljavanja koja bi se bez ograničenja koristila za podsticanje zapošljavanja svih nezaposlenih lica na prostoru cijele Bosne i Hercegovine;
3. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva koja bi omogućila izradu državne politike za podsticanje ekonomskog i socijalnog razvoja nerazvijenih područja u Bosni i Hercegovini, posebno onih općina koje imaju ispodprosječne ekonomske, socijalne, zdravstvene i obrazovne mogućnosti u odnosu na ostatak Bosne i Hercegovine;
4. Budžet Bosne i Hercegovine u okviru Ministarstva civilnih poslova bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje aktivnosti na izradi harmoniziranog akcionog plana za reformu penzionih sistema u Bosni i Hercegovini koji će jasno definisati korake koje javna administracija treba poduzeti kako bi se osiguralo da penzioni sistem ne generiše siromaštvo;
5. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva kojim bi se omogućilo da institucije BiH efikasnije utiču na rješavanje problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine, posebno oni koji nemaju adekvatan pristup korištenju usluga sistema zdravstvene zaštite, te sredstva koja bi omogućila iniciranje procesa izrade akcionog plana za sveobuhvatnu reformu sistema zdravstvene zaštite koji će osigurati efikasno iskorištavanje prava svih stanovnika Bosne i Hercegovine na zdravstvo i zdravstvenu zaštitu;
6. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati značajnija sredstva za programe koji mogu doprinijeti poboljšanju položaja svih socijalno ugroženih stanovnika Bosne i Hercegovine, uključujući značajnija izdvajanja uspostavljene mehanizme socijalne zaštite povratnika (fond za povratak);

Budžet institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti pokretanje aktivnosti koje će doprinijeti uspostavljanju harmoniziranog sistema socijalne zaštite na nivou entiteta sa ciljem osiguranja jednakih ekonomskih i socijalnih prava za sve građane Bosne i Hercegovine;

Budžet institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za iniciranje procesa izrade akcionog plana za uspostavljanje nove komponente sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini koja će osigurati sistemsku podršku u stambenom zbrinjavanju siromašnih, a posebno mladih;

7. Budžet institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti početak implementacije reforme poljoprivrede, sa ciljem restrukturiranja i povećanja administrativnih kapaciteta javne uprave u oblasti poljoprivrede;
8. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za izradu i pokretanje pilot faze državne afirmativne politike za mlade, koja će osigurati stvaranje jednakih uslova za sve mlade ljude u Bosni i Hercegovini u oblasti obrazovanja, zapošljavanja, komunikacija i stambenog zbrinjavanja;
9. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje anti-korupcione kampanje;
10. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje posebnih programa sa ciljem pripreme sveobuhvatnog prilagođavanja javne administracije na svim nivoima vlasti zahtjevima koji proizilaze iz procesa Evropskih integracija, posebno nakon zaključivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;
11. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati značajnija sredstva za pokretanje aktivnijih politika usmjerenih na privlačenje stranih investicija i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja.